FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

4.11.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Eduskunta talousvaliokunta – kirjallinen lausunto Finanssivalvonta

Kiitän kutsustanne Eduskunnan talousvaliokunnan kuulemistilaisuuteen 4.11.2025.

Finanssivalvonta yhtyy Eduskunnan pankkivaltuuston kertomukseen 2024 ja raportin sisältö sekä kuvaus Finanssivalvonnan toiminnasta 2024 on asianmukainen. Raportin sisältöön Finanssivalvonnalla ei ole huomautettavaa.

Tässä kirjallisessa lausunnossa on lyhyt tilannekatsaus Suomen finanssisektorin toimintaympäristöön. Lausunnossa läpikäydään lisäksi Finanssivalvonnan vuoden 2024 tavoitteet ja niiden toteutuminen, arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista 2025 sekä pankkivaltuuston arvio edellistä kertomusvuodesta ja Finanssivalvonnan toimet sen johdosta.

Suomen finanssisektori on kestänyt hyvin epävakaan toimintaympäristön haasteet

Suomen taloustilanne on jatkunut heikkona ja odotettu talouskasvu ei alkanut vielä keväällä. Työttömyys sekä konkurssit ovat olleet edelleen kasvussa ja kuluttajien luottamus koetuksella.

Taloudessa on vaikeuksista huolimatta kuitenkin nähtävissä toiveikkuutta: elinkeinoelämän luottamus on kohentunut, teollisuuden uudet tilaukset ovat kasvaneet ja kuluttajien aktiivisuus asuntomarkkinoilla lisääntynyt. Suomen Pankin talousennusteen mukaan talouskasvu kiihtyy ensi vuonna, vaikka kuluva vuosi jää aiemmin ennakoitua heikommaksi. Myös useat muut talousennusteet arvioivat Suomen talouden suhdannekäänteen olevan käsillä.

Osakeindeksit ovat erityisesti Yhdysvalloissa nousseet voimakkaasti. Geo- ja kauppapoliittiset käänteet ovat kuitenkin riepotelleet markkinoita, ja osakeindeksien muutokset ovat välillä olleet suuria.

Maksamisen huijausten ja petosten määrät kasvoivat voimakkaasti viime vuonna. Finanssivalvonta on tänä vuonna selvittänyt luottolaitosten verkkomaksamisen turvallisuuteen liittyviä kontrolleja ja prosesseja. Selvityksen perusteella Finanssivalvonta suositteli pankeille turvallisuutta parantavia toimia muun muassa turvarajoihin ja petosten havaitsemiseen liittyen. Finanssisektorin kyberuhka- ja järjestelmähäiriötilanne on ollut kesän 2025 aikana rauhallinen. Finanssivalvonta selvittää parhaillaan merkittävimpien valvottavien kykyä palautua vakavasta kiristyshaittaohjelmahyökkäyksestä.

Suomen finanssisektori on kestänyt hyvin epävakaan toimintaympäristön. Vuoden ensimmäisellä puolikkaalla pankkisektorin vakavaraisuus säilyi edelleen vahvana. Myös eläke- ja vakuutussektorilla vakavaraisuus on edelleen vahva. Kotimainen rahastosektori palautui kevään epävakaasta markkinatilanteesta, ja rahastopääomat olivat elokuussa korkeammalla tasolla kuin vuoden alussa. Avointen kiinteistörahastojen tilanne jatkui kuitenkin vaikeana.

Luottamuksen toipumisesta ja talouden paremmista näkymistä huolimatta epävarmuus kuitenkin jatkuu ja valoisampaa toimintaympäristöä varjostavat useat alasuuntaiset riskit. Mikäli riskit toteutuisivat, ne voisivat yhdessä Suomen finanssisektorin haavoittuvuuksien kanssa laukaista

liikkeelle epäsuotuisia negatiivisia kehityskulkuja. Suomen talouden ennustettua heikompi kehitys muodostaa yhä varteenotettavan riskin Suomen finanssisektorin toimijoille. Kotitalouksien haavoittuvuutta lisää edelleen korkealla säilynyt velkaantuneisuus, joka on kuitenkin viime vuosina kääntynyt laskuun. Kiinteistösektori ja rakennusala on edelleen altis negatiivisille lisäsokeille. Kiinteistöhintojen laskun jatkuminen ja kaupankäynnin tyrehtyminen heikentäisivät sijoituksista saatavia tuottoja ja vaikuttaisivat myös edelleen negatiivisesti kiinteistösijoitusrahastoihin.

Vaikka geo- ja kauppapoliittinen tilanne on rauhoittunut, monet aikaisemmin pelätyt tekijät ja ilmiöt ovat edelleen pinnan alla olemassa. Kauppasodan kärjistyminen uudelleen, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, valtioiden kasvava velkaantuneisuus, turvallisuusuhat sekä poliittisen ympäristön muutokset voivat aiheuttaa ennalta arvaamattomia vaikutuksia. Yhdysvaltalaisten osakkeiden korkeat arvostustasot altistavat rahoitusmarkkinat äkillisille markkinaheilahteluille esimerkiksi erilaisten negatiivisten talousuutisten tai muiden kehityskulkujen seurauksena. Toteutuessaan varallisuuserien negatiiviset hinnanmuutokset esimerkiksi osake- ja velkakirjamarkkinoilla pienentäisivät sijoitusportfolioista saatavia tuottoja ja saattaisivat myös kasvattaa finanssisektorin toimijoiden sijoitustappioita. Varallisuuserien hintojen lasku voisi myös lisätä finanssisektorin likviditeetti- ja rahoitusriskejä sekä kasvattaa rahastoihin kohdistuvia lunastuspaineita.

Finanssivalvonta on valvonnassaan pyrkinyt varautumaan ennusteita epäsuotuisampaan kehitykseen mm. korostamalla kuluvan vuoden valvonnassaan operatiivista ja taloudellista varautumista, IT- ja kyberriskejä sekä lisääntyvään tekoälyn käyttöön ja ulkoistamiseen liittyvät riskejä.

Finanssivalvonnan vuoden 2024 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Vuonna 2024 Finanssivalvonnan painopisteet valvonnassa liittyivät epävakaan toimintaympäristön operatiivisiin ja taloudellisiin riskeihin, pitkäaikaisiin trendeihin toimintaympäristössä sekä valvottavien hallinnon luotettavuuteen. Operatiivisten riskien osalta Finanssivalvonta korosti mm. pakotteiden valvontaa, varautumista ja jatkuvuuden hallintaa. Taloudellisina riskeinä valvonnassa painottuivat pääomamarkkinoiden herkkyys, epälikvidien kohteiden arvostus, luottoriskien kasvu ja likviditeetin hallinnan haasteet. Luotettavan hallinnon valvonnassa Finanssivalvonta painotti hallinto- ja ohjausjärjestelmiä, ulkoistamisen riskejä ja hallintaa sekä datan laatua. Toimintaympäristön pitkäaikaisista trendeistä Finanssivalvonta korosti ESG-riskejä, ICT- ja kyberriskien kasvua, finanssialan digitalisoitumista sekä sääntelyn lisääntymistä ja muuttumista.

Finanssivalvonnan strategian 2023 – 2025 mukaisten teemojen toteuttaminen edistyi suurimmaksi osaksi suunnitelman mukaisesti.

Finanssivalvonnan 2023–2025 strategian tavoitteet on jaoteltu neljän teeman ympärille:

- ennakoiva ja ennakoitava valvonta
- joustava ja muutoskykyinen organisaatio
- digitalisaatiota hyödyntävä toiminta
- asiantuntijuutta tukeva johtaminen.

4.11.2025
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista 2025

Vuonna 2025 merkittävät valvontavastuiden muutokset koskevat eläkevakuuttaja Kevan kokonaisvalvontavastuun siirtoa Finanssivalvonnalle, EU:n tekoälyasetuksen mukaista valvontaa, kryptovarapalveluiden tarjoajien valvontaa ja luotonhallinnoitsijoiden valvontaa. Vuonna 2025 valvontamaksuja kerätään noin 44,2 milj. euroa, mikä on noin 8 % enemmän kuin vuonna 2024.

Valvottavien lukumäärä kasvaa vuonna 2025 hieman, kun Keva, kryptovarapalveluiden tarjoajat ja luotonhallinnoitsijat siirtyvät Finanssivalvonnan valvontaan uusiksi maksuvelvollisten ryhmiksi.

Pankkivaltuuston arvio edellisestä kertomusvuodesta ja Finanssivalvonnan toimet sen johdosta

1. Kiinnittämään edelleen erityistä huomiota korkean korkotason ja heikentyvän suhdannetilanteen vaikutukseen pankkien asiakkaitten lainanhoitokykyyn ottaen huomioon kotitalouksien velkaantumisen kasvun, pikaluottojen aiheuttaman velkaantumisriskin ja erityisesti taloyhtiölainojen kasvaneen merkityksen.

    - Finanssivalvonta seuraa ja arvioi kotitalouksien velkaantumista ja velanhoitokykyä osana neljännesvuosittaista makrovakausvalmistelua.
    - Sääntelyllä ja Finanssivalvonnan makrovakauspäätöksillä on viime vuosina hillitty kotitalouksien velkaantuneisuuden kasvua ja turvattu velanhoitokykyä.
    - Finanssivalvonnan johtokunta antoi kesäkuussa 2022 suosituksen asuntoluotonhakijan luottojen ja rahoitusvastikkeiden enimmäishoitorasitteesta. Vuonna 2023 tuli voimaan myös uusia lainsäädännöllisiä rajoitteita, jotka hillitsevät kotitalouksien velkaantumista asunto- ja taloyhtiölainojen osalta. Finanssivalvonnan toteuttaman selvityksen perusteella pankit ovat noudattaneet hyvin uusia rajoituksia.
    - Vuonna 2023 kuluttajaluottoja myöntävät muut yritykset siirtyivät Finanssivalvonnan valvottaviksi. Finanssivalvonta käynnisti uusien valvottavien osalta selvityksen, jossa arvioitiin toimijoiden rekisteröintiedellytysten täyttymistä, asiakkaansuojaa koskevia menettelytapoja ja rahanpesulain mukaisten velvoitteiden noudattamista.

2. Seuraamaan asuntojen hintojen laskun vaikutusta vakuusarvoihin ja pankkien luottoriskeihin.

    - Valvottavien kiinteistöriskien seuranta ja arviointi olivat yksi Finanssivalvonnan valvonnan painopistealueista. Finanssivalvonta kohdisti kiinteistöriskeihin useampia teema-arvioita ja valvontatoimia pankki-, vakuutus- ja rahastosektorilla.
    - Tehdyn teema-arvion perusteella Finanssivalvonnan suorassa valvonnassa olevilla pankeilla on puutteita kiinteistövakuuksien arvostuskäytännöissä. Finanssivalvonta on edellyttänyt valvottavia korjaamaan teema-arviossa havaitut puutteet.
    - Finanssivalvonta on painottanut valvonnassaan luottoriskien hallintaa jo useamman vuoden ajan. Luottoriskien hallintaa on painotettu pankkikohtaisissa valvojan arvioissa ja tarkastuksissa sekä teema-arvioissa. Lisäksi säännöllisissä valvontatapaamisissa luottoriskien ajankohtainen tilanne on ollut aktiivisesti esillä.

- Suomalaispankit arvioivat asuntolainanottajien takaisinmaksukykyä erilaisin stressilaskelmin ennen lainan myöntämistä. Tätä edellytetään Finanssivalvonnan antamissa määräyksissä ja ohjeissa.
- Pankit arvostavat tyypillisesti luottoa myöntäessään kiinteistövakuuden arvon selkeästi alle sen luotonmyöntöhetken markkina-arvon. Pankkien riskinsietokyky on osoittautunut vahvaksi useissa erilaisissa viranomaisten tekemissä stressitesteissä, joissa on oletuksena kiinteistöjen hintojen voimakas lasku.

3. Varmistamaan, että rahanpesun valvonta ja pakotevalvonta toimivat riittävän tehokkaasti.

- Finanssivalvonta toteutti rahanpesun estämisen valvontaa riskiperusteisesti hyväksytyn strategian mukaisesti
- Tarkastusten kohteiksi valittiin luottolaitoksia, maksupalveluntarjoajia ja virtuaalivaluuttatoimijoita, joita Finanssivalvonta on riskiarviossaan pitänyt korkean rahanpesun riskin toimialoiksi. Tarkastusten perusteella määrättyjä korjaavia toimia seurataan aktiivisesti, ja seuranta voi kestää pidemmän aikaa, jopa useita vuosia.
- Vuonna 2024 Finanssivalvonta testasi ensimmäistä kertaa suuren otantamateriaalin hyödyntämistä tarkastusaineistona. Tavoitteena on edelleen tehostaa tarkastusten suorittamista ja kohdentaa tarkastukset havaittuihin puutteisiin ja korjausta edellyttäviin seikkoihin. Rahanpesun estämisen ja pakotteiden noudattamisen menettelytapavalvonnassa tarkastusten määrä on vakiintunut 5 tarkastukseen 12 kuukauden aikana (liukuva 12 kk) tavoitteen mukaisesti.
- Rahanpesun estämisen toimia arvioitiin kahdeksassa valvojan arviossa ja kaikissa määrättiin valvottavalle lisätoimia.
- Finanssivalvonta oli vuoden aikana yhteydessä yli kuuteenkymmeneen valvottavaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen valvontatoimenpiteiden kautta. Erityisen tehokasta yhteydenotot ja lisätietojen hankkiminen olivat Finanssivalvonnan valvottaviksi siirrettyjen kuluttajaluotonmyöntäjien osalta.
- Pakotteiden noudattamisesta laadittiin riskiarvio, jonka avulla tunnistettiin korkean riskin alueita. Pakotteiden valvontaa toteutettiin luottolaitosten valvojan arvioissa sekä uusien valvottavien toimilupa- ja rekisteröintiprosessissa.
- Finanssivalvonta aloitti pakotteiden noudattamisen tarkastamisen. Myös pakotteiden kiertämisen estämiseen panostettiin tiedottamisen ja yhteisten hankkeiden kautta muiden viranomaisten, kuten Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskuksen ja ulkoministeriön kanssa.

4. Varmistamaan käytettävissä olevilla keinoilla omalta osaltaan, että peruspankkipalvelut turvataan ja että myös ne asiakkaat, jotka eivät käytä digitaalisia palveluita, pystyvät hoitamaan pankkiasiointinsa kohtuullisilla kustannuksilla.

- Finanssivalvonnan peruspankkiselvityksen arvion mukaan peruspankkipalveluja oli edelleen hyvin ja pääosin kohtuuhintaisesti tarjolla. Peruspankkipalveluiden hinnat olivat lähes edellisen vuoden tasolla, eikä viime vuosien inflaatio näkynyt korotuksina peruspankkipalveluiden hinnoissa.
- Finanssivalvonta pitää edelleen tärkeänä pankeille aiemmin antamiaan suosituksia. Pankkien tulee turvata, että digitaaliseen asiointiin kykenemättömillä asiakkailla on mahdollisuudet käyttää kohtuuhintaisia peruspankkipalveluja ja että

henkilökohtaista asiakaspalvelua tarvitseville sitä on saatavilla kohtuullisessa ajassa. On tärkeää, että pankit huolehtivat käteispalvelujen saatavuudesta koko maan laajuisesti.

- Digitaalisten palveluiden kautta tehtävät pankkihuijaukset ovat lisääntyneet voimakkaasti. Puutteelliset digitaidot kasvattavat riskiä joutua pankkihuijauksen uhriksi. Finanssivalvonta suositti pankkeja kehittämään verkkopankki- ja mobiilimaksamisen kontrolleja niin, että käyttäjällä olisi mahdollisuus asettaa nykyistä monipuolisemmin turvarajoituksia tekemiinsä tilisiirtopohjaisiin maksuihin.

FINANSSIVALVONTA
Tero Kurenmaa
johtaja